

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid accusatio per tria hæc reddatur iniusta, quæ sunt calumnia,
præuaricatio & tergiuersatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

hanc differentiam inter denuntiationem & accusationem denotat cap. super his, de accusatione.

ARTICVLVS III.

Vtrum accusatio per tria haec reddatur iniusta, quae sunt calumnia, praearicatio, & tergiuersatio.

Tertium quod in accusatore requiritur, est iustitia. De hac ergo quaeritur vtrum tribus his vitijs corrumpatur, quae sunt, calumnia, praearicatio, tergiuersatio. Et arguitur a parte negatiua. **Primū** argum. a parte negatiua.

Secūdū, Secundo. Praearicari (vt ibidem subditur) est vera crimina abscondere, in hoc autem non semper subest iniquitas, quia nemo tenetur omnia crimina detegere, neque sua neque proximi. **Tertiū**. Tergiuersari, est in vniuersum ab accusatione desistere, hoc autem non semper est cum iniuria coniunctum, immo vero in initio eiusdem capituli praescribitur, vt quem accusasse poenituerit, de eo quod probare non potest, si cum accusato innocente conueniret, iniucem se absoluant. In contrarium tamen est idem textus, vbi habetur accusatorum temeritatem tribus modis detegi. Aut enim calumniantur, aut praearicantur, aut tergiuersantur.

Conclusio iustitia. Vnica Conclusio ad quaestionem respondetur. Tribus nominatis vitijs contingit accusationem vitari. Conclusio est non solum iuris canonici textu citato, verum & iuris civilis, ff. ad senat. consultum Turpil. seu de abolitionibus. l. accusatorū. vnde eadem prorsus verba desumpsit cano. Si quem poenituerit. Numerus autem horum vitiolorum sic colligitur. Cum accusatio in bonum commune referatur, sic tamen, vt iusta fiat criminis ultio vtroque pede claudicare potest accusator, videlicet aut reo fauendo, aut plus nimio reipublicae siue parti laesae. In reipublicam in-

clinat, cum reo crimen falsum impingit. Est hoc est calumniari. Est enim calumnia subdola rei vexatio, per fraudem Neque vero ille tantum calumniator, est qui falsum crimen imponit, verum, & qui occultum, quod iure probari non potest in iudicio prohalat. Nam iure quidquid idoneis testibus vel instrumentis innotescere nequit falsum reputetur. Potest secundo accusator vice versa in reipublicam esse iniurius, quando in causa, est ne qui in bonum publicum delinquit, reprimatur. Et contingit dupliciter. Vno modo, fraudem extruendo reipublicae, nempe inclinando in fauorem rei. Et hoc est praearicari, quoniam variari idem est quod flecti. Contingit autem haec praearicatio dupliciter vno modo dissimulando omnia quae in eodem reipublicae detegere tenetur, aut a deo probationes negligendo, & altero modo falsas admittendo excusationes, & exceptiones. Quare praearicatio altero nomine dicitur collusio, quasi tunc accusator & reus simul illudant reipublicae aut parti laesae. Quocirca hoc vitium non tantum in accusatorem verum & in aduocatum, & in alios ministros, quin etiam in iudicem solet vsu cadere. Secundo modo ei contingit accusato fauere, prorsus & in vniuersum (vt ait lex) ab accusatione desistendo. Et illa dicitur tergiuersatio, quasi accusator terga causa vertat.

Ad primum igitur argumentum respondetur, quod criminis impositio non censetur iure calumnia, nisi studio & consilio fiat. Nihilominus nemo debet accusator prodire, nisi prius tum certior factus sit criminis, tum etiam certam, paratamque habeat probationem. Et ideo qui leuiter ac temere ad accusandum profilit, non est a culpa immunis. Attamen non debet vitari calumniator, talione vel acrio supplicio plecti sed alia leuiori poena. Nisi fortan istoj errore fuerit motus, nam tunc nulla est dignus. Haec autem omnia, prudentia iudicis libranda sunt, & aestimanda.

Ad secundum respondetur, quod sua propria crimina nemo debet detegere, nisi reus legitime factus, a legitimo iudice interrogetur. Neque vero aliena nisi caso, quo denunciare vel accusare tenetur. Quando autem ob bonum publicum accusat, tunc tenetur omnia detegere, quae ad rem conferunt. Quare si prece, vel precio, vel alia causa

caussa cum reo colludat, præuaricator est. Pariter ad tertium respondetur, quod tergiversari non semper est crimen, sed tunc prorsus, quando accusator tenetur in accusatione persistere. Quare tribus modis tergiversari circa culpam accidere potest. Primo cum quis in causa propria accusavit. Tunc enim sicut libere accusationem inscribit, ita potest & quando libuerit illam desistere. Secundo: Quando accusavit in causa publica, leuiter tamen, tunc enim quoties timuerit in probatione desistere, potest cum reo conuenire, & ab accusatione desistere. Et hic est casus disti cap. Si quem poenituerit. Tertio: Auctoritate principis, qui propter illustrem personæ dignitatem, & reipublicæ utilitatem, potest accusationem, & in initio reuocare, & in processu aboleri, vt eodem cap. subiungitur.

ARTICVLVS IIII

Verum accusator, qui in probatione desecerit pena talionis tenetur.

Quartum quod de accusatore disputandum restat est verum in probatione delicti pena talionis teneatur. Contingit aliquando iusto errore quempiam ad crimen falsum accusandum prodire, cui ideo Fabianus Papæ a 2. quæst. 3. ca. Si quis iratus, veniam concedit, non ergo omnis calumniator dignus est talionis poena. Secundo: Si talis poena iusta est, ob id iuste instigatur, quod accusator: damnum per iniuriam alteri intenciat, igitur aut hoc est propter iniuriam reo illatam, & tunc non potest princeps eum remittere, aut propter illam que reipublicæ irrogatur, & tunc nequit eam remittere reus, potest autem eam vterque remittere, ergo signari non potest iniuria, ob quam talis statuatur poena. Tertio: Ob vnam culpam nemo potest extendi ad duplicem poenam, secundum illud Nat. 1. Non iudicabit Deus bis in idipsum, calumniatores autem infames habentur iure, vt patet. 2. q. 3. can. si quis circa non ergo debent alterom subire supplicium. Sed in contrarium est Damasi decretum 2. q. 3. Calumniator si in probatione desecerit, talionem recipit. Et alterum prosumus Adriani. Qui non probauerit quod

obicit, poenam quam ipse intulit patiatur. Pro solutione quæstionis notandum quod talio a tale dictum est, scilicet vt quis que tale patiatur quale alteri contra ius, moliebatur. Id quod Aristoteles. Ethicorum capite 5. repassum appellat, secundum illud Radamanthi.

Si quis fecit patiatur & ipse.

Rectum fuerit iudicium. Statuitur ergo conclusio affirmatiua. Iustum est vt ille qui per accusationem in periculum, quempiam induxit grauis poenæ, similem & ipse ferat. Conclusio est non solum canonici iuris locis citatis, verum ciuilib, vt patet ff. ad senatusconsultum Turpil. l. mulier, & l. quæsitum. Cum ergo leges deficientem in probatione talionis poenæ adiudicant, ostenditur non solum eum qui falsum crimen imponit, verum & qui occultum quod probari non potest detegit, eidem subiaccere supplicio. Ratio naturalis est hæc. Accusator constituitur pars reo aduersa, contendens eum in supplicium adigere, index autem medius, inter ambos sedet iustitiæ protector, sed æqualitas iustitiæ id exigere apparet, vt periculum quod quis alteri per iniuriam creat, in ipsum recidat, ergo poena talionis est iusta. Eadem conclusio confirmatur. Nam lege veteri, quæ iustissima erat, eadem poena stat scripta, scilicet Exod. 21. Oculum pro oculo, dentem pro dente. Et Deuter. 19. Cum diligentissime perscrutantes inuenierint, falsum testem dixisse contra fratrem suum mendacium, reddent ei sicut fratri suo facere cogitauit. Hæc tamen hinc inferitur, vt quidam arbitrantur, illam poenam esse modo de iure diuino, illa namque non erat moralis de iure naturæ, sed tantum iudicialis, quæ ideo prorsus cessauit. Non quod Christus legem illam Matth. 5. peculiariter abolerit, illic enim tantum retulit veterem legem consulens nobis contra ne nos vindicemus, sed inimicis remitteremus iniurias, at quod tota lex illa vetus cessauit. Nisi quod præcepta moralia, quæ erant de lege naturæ, confirmata sunt lege angelica, ceremonialia vero sic cessarunt, vt tanquam signa iam modo falsa insitiui denuo non possint, iudicialia vero possunt quidem, si iustum censetur, iterato constitui. Attamen lex talionis semper fuit vt crux duraque existimata, sed propter duritiem illius,

Talio unde tria hat originem. Aristor.

Conclusio affirmatiua.

Ratio conclusiois.

Confirmatio.

NO
re
dus
III